

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА імені О. М. БЕКЕТОВА

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

до проведення самостійної роботи
із навчальної дисципліни

«ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНІЧНІ ЗАСОБИ
ЕЛЕКТРИЧНОГО ТРАНСПОРТУ»

*(для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти всіх форм навчання
зі спеціальності 141 – Електроенергетика, електротехніка та
електромеханіка)*

Харків
ХНУМГ ім. О. М. Бекетова
2022

Методичні рекомендації до проведення самостійної роботи із навчальної дисципліни «Інноваційні технічні засоби електричного транспорту» (для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти всіх форм навчання зі спеціальності 141 – Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка) / Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова ; уклад. Вячеслав Шавкун. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2022. – 31 с.

Укладач канд. техн. наук, доц. Вячеслав Шавкун

Рецензент

С. О. Закурдай, кандидат технічних наук, доцент кафедри електричного транспорту Харківського національного університету міського господарства імені О. М. Бекетова

*Рекомендовано кафедрою електричного транспорту, протокол № 2
від 19.09.2022*

ЗМІСТ

Вступ.....	4
1 Взаємозв'язок науково-технічного прогресу, науково-технічної революції та інновацій.....	5
2 Основи інноваційної діяльності у сфері інфокомунікацій.....	6
3 Класифікація видів ефекту від впровадження інновацій на електротранспорті.....	6
4 Етапи оцінки ефективності інноваційної діяльності.....	7
5 Комплексна оцінка інноваційної діяльності підприємств електротранспорту.....	8
6 Показники оцінки економічної ефективності інноваційних рішень.....	9
7 Фінансування та комплексне оцінювання ефективності інноваційної діяльності підприємства.....	10
8 Нові правила експлуатації трамвая і тролейбуса.....	11
9 Оцінка ефективності впровадження інноваційних технічних засобів.....	11
Питання з дисципліни.....	13
Теми рефератів.....	15
Глосарій.....	18
Список рекомендованих джерел.....	30

ВСТУП

На сьогодні в реалізації успішної інноваційної моделі розвитку транспортної інфраструктури, як свідчить світовий досвід, визначальну роль відіграє система державного регулювання, що оперує дієвими координаційно-інтеграційними, адміністративно-фіскальними і фінансово-інвестиційними важелями та інструментами стратегічного, нормативно-правового і ресурсного забезпечення державної економічної політики. Натомість в Україні внаслідок використання архаїчних управлінських технологій і непослідовних дій держави у сфері інноваційної діяльності в транспортній галузі наростають тенденції критичного погіршення техніко-економічних параметрів функціонування транспортної інфраструктури. За таких обставин державним пріоритетом має стати вирішення надскладного завдання забезпечення інноваційних трансформацій на транспорті, що потребує розроблення і реалізації адекватної вимогам та імперативам суспільного і науково-технічного прогресу цілісної концепції модернізації державного регулювання інноваційного розвитку транспортної інфраструктури.

Методичні рекомендації з дисципліни «Інноваційні технічні засоби електричного транспорту» є підготовка здобувачів вищої освіти другого магістерського рівня (висококваліфікованих фахівців) до самостійного вирішення технічних задач в галузі сучасної електроенергетики, електротехніки та електромеханіки з формуванням навичок прийняття обґрунтованих рішень, здатністю розробляти, пропонувати та застосовувати інноваційні підходи в професійній діяльності у сфері експлуатації електричного транспорту.

1 ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК НАУКОВО-ТЕХНІЧНОГО ПРОГРЕСУ, НАУКОВО-ТЕХНІЧНОЇ РЕВОЛЮЦІЇ ТА ІННОВАЦІЙ

Питання та завдання для самостійного опанування теми

1. Стан електричного транспорту та основні шляхи його удосконалення.
2. Аналіз стану транспортних засобів.
3. Об'єкти інфраструктури електротранспорту.
4. Життєвий цикл інновацій.
5. Характеристика періоду фундаментальних досліджень.
6. Характеристика періоду прикладних досліджень.
7. Характеристика періоду дослідно-конструкторських розробок.
8. Характеристика періоду освоєння.
9. Розповсюдження інноваційного продукту.
10. Ефективне використання.
11. Характеристика періоду старіння.
12. Назвіть показники, що визначають ефективність інновацій на окремих етапах життєвого циклу.
13. Розрахунок показників завершеності науково-виробничого циклу:
 - частка прикладних досліджень, які завершилися освоєнням і впровадженням;
 - показник поновлення науково-виробничих циклів;
 - показник співвідношення фактичної і нормативної тривалості науково-виробничого циклу.

Завдання 1

Розрахувати коефіцієнт завершених досліджень за вартістю на підприємстві, якщо загальна вартість прикладних досліджень за три роки склала 12 млн грн, із них впроваджених – 7 млн грн.

Завдання 2

Розрахувати коефіцієнт завершених досліджень за кількістю на підприємстві, де загальна кількість прикладних досліджень склала 27, із них впроваджених – 5.

Завдання 3

Розрахувати показник поновлення науково-виробничого циклу на підприємстві, якщо вартість оновлених основних фондів склала 150 тис. грн, а загальна вартість основних фондів на кінець року – 500 тис. грн.

Завдання 4

Розрахувати показники фактичної і нормативної тривалості науково-виробничого циклу, якщо ПІ дорівнює 2 роки, ФІ дорівнює 3,5 років, етап ОКР дорівнює 1,5 років, період освоєння і впровадження дорівнює 4,5 років.

2 ОСНОВИ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У СФЕРІ ІНФОКОМУНІКАЦІЙ

Питання та завдання для самостійного опанування теми

1. Перспективи розвитку міського електричного транспорту.
2. Світові тенденції в розвитку МЕТ.
3. Що включає інноваційна інфраструктура?
4. Охарактеризувати ринок нових технологій.
5. Охарактеризувати ринок чистої конкуренції.
6. Охарактеризувати ринок капіталу (інвестицій).
7. Уявити класифікацію новацій та інноваційних процесів.
8. Охарактеризувати ринок капіталу в інноваційній сфері.
9. Дати характеристику інвестицій.
10. Види інвесторів, їх характеристика.
11. Інфраструктура в інноваційному процесі.
12. Показники ефективності інноваційного проєкту.

3 КЛАСИФІКАЦІЯ ВИДІВ ЕФЕКТУ ВІД ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙ

Питання та завдання для самостійного опанування теми

1. Сертифікація. Оцінювання відповідності рухомого складу МЕТ.
2. Світові та національні інноваційні нормативи для електротранспорту.
3. Перерахувати види ефекту від впровадження інновацій.
4. Охарактеризувати фінансово-економічний ефект.
5. У чому полягає соціальний ефект.
6. У чому полягає екологічний ефект.
7. Охарактеризувати науково-технічний (інформаційний) ефект.
8. Охарактеризувати ресурсний ефект.
9. Охарактеризувати іміджевий ефект.
10. Які методи оцінки економічної ефективності нововведень Вам відомі?
11. Дати характеристику і перерахувати статичні методи.
12. Дати характеристику і перерахувати динамічні методи.

4 ЕТАПИ ОЦІНКИ ЕФЕКТИВНОСТІ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Питання та завдання для самостійного опанування теми

1. Інноваційні системи забезпечення безпеки руху.
2. Безпека електротранспорту та вплив на неї людського фактору.
3. Що включає моніторинг?
4. З чого складається аналіз внутрішніх факторів?
5. Що включає аналіз ефективності інноваційних проєктів?
6. З яких складових складається оцінка ефективності інноваційної діяльності?
7. Формула розрахунку інтегрального показника ефективності інноваційної діяльності.
8. Формула розрахунку факторного аналізу витрат і результатів інноваційної діяльності підприємства.
9. Формула розрахунку мультиплікативної оцінки впливу рентабельності нематеріальних активів на прибуток.
10. Формула мультиплікативної моделі ефективності роботи персоналу.
11. Формула мультиплікативної моделі зміни прибутку за рахунок рентабельності продажу, нематеріальних активів, вартості основних засобів.
12. Формула інтегрального ефекту від інноваційного проєкту.

Завдання 1

Розрахувати інтегральний показник ефективності інноваційної діяльності оператора зв'язку за умови, що сумарні витрати складають 3 000 000 грн, фактичні витрати за аналізований період становлять 270 000 грн, аналізований період становить три роки, незавершене виробництво на початок періоду становить 750 000 грн, незавершене виробництво на кінець періоду становить 650 000 грн.

Завдання 2

Провести факторний аналіз витрат і результатів інноваційної діяльності оператора зв'язку, якщо загальні витрати складають 2 500 000 грн, витрати на освоєння нововведень 1 000 000 грн, виручка від реалізації нововведень становить 1 950 000 грн, загальна виручка становить 5 150 000 грн.

Завдання 3

Зробити мультиплікативну оцінку впливу рентабельності нематеріальних активів на прибуток за умови, що прибуток у цілому по підприємству становить 7 300 000 грн, прибуток від реалізації інноваційної послуги становить 295 000 грн., середня вартість нематеріальних активів дорівнює 3 750 000 грн,

загальна виручка від реалізації послуг дорівнює 7 700 000 грн, виручка від реалізації інноваційних послуг становить 4 700 000 грн.

Завдання 4

Використовуючи мультиплікативну модель, розрахувати ефективність роботи персоналу, зайнятого в наукових розробках, якщо середньооблікова чисельність персоналу, зайнятого в наукових розробках становить 15 осіб, середня за період вартість основних фондів становить 3 750 000 грн, прибуток становить 210 млн грн, вартість нематеріальних активів становить 110 млн грн, загальна чисельність штату складає 48 осіб.

5 КОМПЛЕКСНА ОЦІНКА ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Питання та завдання для самостійного опанування теми

1. Підвищення рівня ресурсозбереження.
2. Особливості діагностування тролейбусів нового покоління.
3. Формула розрахунку коефіцієнта наукоємності виробництва.
4. Формула розрахунку коефіцієнта використання власних розробок.
5. Формула розрахунку коефіцієнта використання придбаних розробок.
6. Формула розрахунку коефіцієнта співвідношення власних і придбаних розробок.
7. Формула розрахунку коефіцієнта оновлення продукції (послуг).
8. Формула розрахунку коефіцієнта оновлення технологій.
9. Формула розрахунку частки конкурентоспроможних послуг (продукції).

Завдання 1

Розрахувати коефіцієнт наукоємності виробництва, якщо витрати на інноваційну діяльність складають 15 000 000 грн, а загальна сума витрат виробництва становить 27 000 000 грн.

Завдання 2

Розрахувати коефіцієнт використання власних розробок підприємства, якщо кількість впроваджених власних розробок становить 57 од., а загальна кількість власних розробок, які використовуються підприємством, складає 75 од.

Завдання 3

Розрахувати коефіцієнт використання придбаних розробок підприємства, якщо кількість впроваджених придбаних розробок становить 37 од., а загальна

кількість придбаних розробок, які використовуються підприємством, складає 53 од.

Завдання 4

Розрахувати коефіцієнт співвідношення власних і придбаних розробок за умови, що загальна кількість власних розробок становить 61 од., а загальна кількість придбаних розробок становить 78 од.

6 ПОКАЗНИКИ ОЦІНКИ ЕКОНОМІЧНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ ІННОВАЦІЙНИХ РІШЕНЬ

Питання та завдання для самостійного опанування теми

1. Системи електропостачання та автономного живлення. Тролейбуси з автономним ходом – актуальне питання для будь-якого міста України.
2. Назвати показники, які є вихідними при оцінці економічної ефективності інноваційних рішень.
3. Назвати показники, які є додатковими при оцінці економічної ефективності інноваційних рішень.
4. Назвати показники, які відносяться до розрахункових при визначенні економічної ефективності інноваційних рішень.
5. Формула розрахунку питомих капітальних вкладень і питомих експлуатаційних витрат.
6. Формула розрахунку абсолютної економічної ефективності, терміну окупності.
7. Що відноситься до показників порівняльної економічної ефективності інноваційних рішень.
8. Формула розрахунку приведених витрат.
9. Формула розрахунку коефіцієнта порівняльної економічної ефективності інноваційних рішень.
10. Формула розрахунку річного економічного ефекту від впровадження інноваційних рішень.

Завдання 1

Нова автоматична лінія збирання комп'ютерів забезпечила високу продуктивність праці і зниження поточних витрат. Собівартість одиниці продукції при цьому знизилася з 398 до 386 дол. Нова лінія розрахована на випуск 120 тис. комп'ютерів на рік і коштує 5,28 млн дол. Виробництво такої ж кількості продукції на діючому обладнанні потребує 2,4 млн дол. капітальних вкладень. Розрахувати річний економічний ефект.

Завдання 2

Термін проведення НДР становить 3 роки, ОКР – 2 роки, термін освоєння нової техніки – 2 роки. Проектна потужність об'єкта – 20 тис. од. продукції (послуг). Капітальні вкладення, пов'язані зі створенням (НДР і ДКР) і освоєнням нової техніки розподіляються за роками наступним чином: $K_1 = 0,5$ млн; $K_2 = 0,7$ млн; $K_3 = 0,9$ млн; $K_4 = 1,9$ млн; $K_5 = 1,4$ млн; $K_6 = 4,0$ млн; $K_7 = 2,0$ млн. Розрахувати питомі капітальні вкладення.

7 ФІНАНСУВАННЯ ТА КОМПЛЕКСНЕ ОЦІНЮВАННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Питання та завдання для самостійного опанування теми

1. Цифрові технології в підвищенні ефективності роботи МЕТ.
2. Комп'ютерні технології в розробці систем управління міського транспорту.
3. Сучасні носії інноваційної інформації.
4. Інформаційні системи та їх значення для інноваційної діяльності.

Задача 1

Визначити річний економічний ефект і термін окупності витрат на проведення спеціалізації виробництва, якщо собівартість виробу знизилася з 545 до 520 грн/шт., при цьому транспортні витрати зросли з 15 до 33 грн/шт. Капітальні вкладення до спеціалізації становили 110 млн грн, а після спеціалізації – 260 млн грн. Обсяг випуску продукції спеціалізованого підприємства 6 млн шт./ рік, $E_n = 0,15$.

Задача 2

Визначити термін окупності витрат на проведення організаційно-технічних заходів і розмір економії до кінця року, якщо відомо, що витрати становлять 2 490 грн, заходи впроваджуються з 1 травня поточного року; фактичний обсяг продукції у поточному році дорівнюватиме 300 од. замість запланованого 350 од. В результаті впровадження розробленого заходу собівартість одиниці виробу знизилась зі 160 до 140 грн.

Задача 3

Визначити умовно річну економію з моменту впровадження нової автоматичної лінії та економію до кінця року на основі таких даних. До запуску нової лінії собівартість виробу становила 45 грн, а після запуску витрати

знизилися до 25 грн. Автоматичну лінію було запущено з 01 червня. Виробнича програма на рік 250 тис. виробів.

8 НОВІ ПРАВИЛА ЕКСПЛУАТАЦІЇ ТРАМВАЯ І ТРОЛЕЙБУСА

Питання та завдання для самостійного опанування теми

1. Основні відмінності та завдання щодо впровадження.
2. Правове регулювання інноваційної діяльності.
3. Поняття про авторське право.
4. Правові аспекти інноваційної діяльності.
5. Внутрішнє регулювання інноваційними процесами.

Завдання 1

Розрахувати коефіцієнт оновлення продукції за умови, що на підприємстві впроваджено 4 нових послуги, а загальний обсяг послуг складає 58.

Завдання 2

Яким буде коефіцієнт оновлення технологій оператора зв'язку, якщо кількість нових впроваджених технологічних процесів становить 8, а загальна кількість технологічних процесів дорівнює 12.

Завдання 3

Розрахувати частку конкурентоспроможних послуг (продукції) виробництва, якщо загальний обсяг послуг складає 63, а кількість незатребуваних послуг відповідає числу 9.

9 ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНІЧНИХ ЗАСОБІВ

Питання та завдання для самостійного опанування теми

1. Способи підвищення енергоефективності та енергозбереження в інформаційних технологіях на транспорті.
2. Інформаційне забезпечення інноваційних процесів.
3. Мета і завдання інформаційного забезпечення інновацій.
4. Міжнародне порівняння показників інноваційної діяльності.
5. Класифікація видів інноваційної діяльності.
6. Показники оцінки інноваційної діяльності.
7. Види інтелектуальних продуктів

8. Зміст інноваційного проекту.

Задача 1

Визначити ефективніший варіант капітальних вкладень між новим будівництвом і реконструкцією, якщо витрати на нове будівництво становитимуть 15 млн грн, а на реконструкцію – 11 млн грн. При цьому собівартість одиниці продукції на реконструйованому підприємстві – 170 грн, а обсяг випуску – 9 тис шт. Собівартість одиниці продукції на новому підприємстві – 130 грн, а обсяг випуску – 7 тис шт. Собівартість одиниці продукції на діючому підприємстві 200 грн, а обсяг випуску – 3 тис шт.

Задача 2

Вибрати кращий з двох варіантів капіталовкладень на удосконалення технології виробництва 1 000 виробів та обґрунтувати доцільність її проведення за даними таблиці, якщо $E_n = 0,15$.

ПИТАННЯ З ДИСЦИПЛІНИ

1. Цілі і напрями інноваційної діяльності у сучасних умовах.
2. Інноваційні процеси в ринковій економіці.
3. Управління інноваціями в ринковому середовищі та інноваційні стратегії підприємства.
4. Організація управління дослідженнями, розробками та інноваційними процесами.
5. Некомерційне управління інноваціями та науково-технічною діяльністю підприємства.
6. Управління у сфері інжинірингу /інженерно-консультаційних послуг.
7. Організація інновацій.
8. Специфіка інформаційного забезпечення інноваційної діяльності в Україні.
9. Міжнародна статистика інновацій.
10. У чому особливості венчурного бізнесу.
11. Від яких факторів залежить структура інноваційної організації.
12. Досвід функціонування науково-технічних парків в країнах Європи.
13. Перспективи формування науково-технічних парків в Україні.
14. Державне регулювання інноваційних процесів.
15. Інструменти державного регулювання, характерні для української економіки.
16. Основні позабюджетні форми підтримки інноваційної діяльності в Україні.
17. Складові інноваційних процесів.
18. Планування інноваційних процесів.
19. Планування і прогнозування техніко-технологічних змін на підприємстві.
20. Теорія технологічних змін і реформи в Україні.
21. Тенденції інноваційної активності в Україні.
22. Фінансування інноваційної діяльності.
23. Види фінансування інноваційної діяльності фірми /підприємства.
24. Класифікація інноваційних організацій.
25. Особливості малих інноваційних фірм.
26. Ознаки прогресивних спеціалізованих і комплексних інноваційних організацій.

27. Лізингове фінансування і його особливості.
28. Зміст інноваційного проекту.
29. Правове регулювання інноваційної діяльності.
30. Поняття про авторське право.
31. Правові аспекти інноваційної діяльності.
32. Внутрішнє регулювання інноваційними процесами.
33. Інформаційне забезпечення інноваційних процесів.
34. Мета і завдання інформаційного забезпечення інновацій.
35. Міжнародне порівняння показників інноваційної діяльності.
36. Класифікація видів інноваційної діяльності.
37. Показники оцінки інноваційної діяльності.
38. Види інтелектуальних продуктів.
39. Інноваційна здатність: людини, фірми, національної економіки.

Загальне й особливе.

40. Специфіка планування створення інновацій.
41. Головні критерії визначення оригінальності інноваційних продуктів.
42. Міжнародний досвід інформаційного забезпечення створення нової наукомісткої і високотехнологічної продукції.
43. Оцінка економічної доцільності виробництва інноваційної продукції в тимчасовому аспекті.
44. Зміст і процедури участі маркетингових служб в розробці інноваційної продукції.
45. Фактографічні методи генерації ідей.
46. Експертні методи генерування ідей.
47. Суть і призначення використання «дельфійського методу».
48. Методи інверсії і комбінування.
49. Головні критерії економічної раціональності інноваційних рішень.
50. Основні параметри інноваційної політики України.
51. Основні напрями взаємодії національної інноваційної політики зі світовими тенденціями. Основні інноваційні стратегії: суть і зміст.
52. Основні принципи зародження нового економічного устрою – інноваційної економіки.
53. Методи і специфіка оцінки ефективності інновацій.
54. Джерела фінансування інноваційної діяльності в Україні.
55. Специфіка бізнес-плану інноваційного проекту.
56. Особливості оцінки ефективності інтелектуального продукту.
57. Економічна оцінка інноваційного продукту.

ТЕМИ РЕФЕРАТІВ

1. Інноваційна діяльність і її види.
2. Принципи класифікації інновацій, приклади класифікацій.
3. Поняття «інноваційній технології», «інноваційного процесу», «інноваційного продукту».
4. Суть інноваційного процесу.
5. Основні поняття, використовувані в інноваційному менеджменті.
6. Специфіка функцій інноваційного менеджменту, делегування, мотивації.
7. Зміст державної інноваційної політики.
8. Основні функції держави з регулювання інновацій.
9. Особливості державної інноваційної політики в Україні.
10. Основні цілі стандартизації і сертифікації продукції.
11. Пріоритетні напрями науки і техніки на початку нового століття.
12. Критерії вибору пріоритетів в інноваційній області.
13. Методи, використовувані державними структурами для стимулювання інноваційних процесів.
14. Державне регулювання міжнародної науково-технічної співпраці.
15. Суть стратегічного управління інноваціями.
16. Інноваційні стратегії: цілі і завдання.
17. Типи інноваційних стратегій.
18. Методи обґрунтування інноваційної стратегії.
19. Вплив зовнішнього і внутрішнього середовища інноваційного підприємства на стратегічне управління інноваціями.
20. Значення альтернатив при виборі інноваційних стратегій.
21. Роль стилю керівництва у стратегічному управлінні інноваціями.
22. Роль маркетингу в розробці і реалізації інноваційного продукту.
23. Специфіка стадій життєвого циклу інноваційного продукту.
24. Суть організації інновацій.
25. Організаційні форми інновацій та їх види.
26. Моделі інноваційного процесу.
27. Особливості малих інноваційних підприємств.
28. Структура творчого процесу при створенні інноваційного продукту.
29. Принципи організації і структура творчого наукового колективу.
30. Особливості основних і допоміжних робіт при створенні інновації.
31. Принципи і завдання організації впровадження інновацій.
32. Сучасні форми організації впровадження інновацій.
33. Завдання і принципи планування інновацій.
34. Види планових розрахунків в інноваційній сфері.

35. Значення прогнозування для управління інноваціями.
36. Методи, використовувані при розробці науково-технічних прогнозів.
37. Зміст продуктово-тематичного планування інновацій.
38. Особливості виробничого планування інновацій.
39. Функціональні особливості науково-технічних кадрів.
40. Особливості нормування праці дослідника.
41. Структура й особливості інноваційних витрат.
42. Ціноутворення на інноваційну продукцію.
43. Види цін на інноваційну продукцію й особливості їх формування.
44. Функції фінансування в економіці ринкового типу.
45. Принципи організації фінансування інновацій.
46. Завдання фінансування інновацій.
47. Джерела засобів для фінансування інновацій.
48. Специфіка позабюджетних фондів та інших джерел недержавного фінансування.
49. Позабюджетні форми підтримки інноваційної діяльності в Україні.
50. Суть і призначення фінансового лізингу.
51. Мета створення і принципи діяльності Інноваційного фонду України.
52. Суть і зміст інноваційного проєкту.
53. Технологія формування портфеля інноваційних проєктів.
54. Показники оцінки фінансового стану інноваційного проєкту.
55. Способи оцінки прибутковості акцій інноваційного проєкту.
56. Методи оцінки фінансової стійкості інноваційного підприємства.
57. Прості та інтегральні показники фінансової оцінки інноваційного підприємства.
58. Принципи оцінки інноваційного проєкту.
59. Показники науково-технічної і соціальної ефективності інноваційного проєкту.
60. Зміст і структура конкретного інноваційного проєкту (на вибір здобувача).
61. Методи обліку ризиків при оцінці інноваційних проєктів.
62. Основні учасники інноваційного проєкту і відношення між ними.
63. Етапи розробки інноваційного проєкту.
64. Планування витрат при розробці інноваційного проєкту.
65. Значення і роль експертизи інноваційних проєктів.
66. Показники оцінки конкретного інноваційного проєкту (на вибір здобувача).
67. Суть і зміст інноваційного підприємництва.
68. Переваги і недоліки інноваційного підприємництва.

69. Організаційні форми інноваційного підприємництва в Україні.
70. Ознаки малого інноваційного підприємства.
71. Сфери поширення малих інноваційних підприємств в Україні.
72. Суть правового регулювання інноваційної діяльності.
73. Нормативно-правові акти, регулюючі інноваційну діяльність .
74. Специфіка і взаємозв'язок понять: «інтелектуальна власність», «промислова власність», «винахід».
75. Функції патенту в правовому регулюванні інноваційної діяльності.
76. Система патентування та її особливості в різних країнах.
77. Закони і нормативно-правові акти України, регулюючі інноваційну діяльність.
78. Ліцензування і його роль в торгівлі інноваціями.
79. Суть і види ліцензійної торгівлі.
80. Суть і призначення авторського права.
81. Промислова власність: поняття, сфери поширення.
82. Основні матеріальні і нематеріальні результати інноваційної діяльності.
83. Поняття «ноу-хау» і завдання, що вирішуються товарним знаком.
84. Значення експортної конкурентоспроможності інноваційного продукту.
85. Попит на інноваційну продукцію.
86. Види і методи формування попиту на інноваційну продукцію.
87. Основні напрями і види аналізу попиту на інноваційну продукцію.
88. Фактори, що визначають попит на інноваційну продукцію.
89. Міжнародні зіставлення показників інноваційної діяльності.
90. Специфіка інноваційної інформації та її значення в інноваційній діяльності.
91. Сучасні носії інноваційної інформації.
92. Інформаційні системи та їх значення для інноваційної діяльності.
93. Комунікації в інноваційному менеджменті.
94. Тенденції інноваційної активності в Україні.
95. Особливості венчурного інноваційного бізнесу.
96. Особливості технологічних парків Японії.
97. Досвід функціонування науково-технологічних парків в країнах Європи.
98. Перспективи формування науково-технологічних парків в Україні.
99. Інструменти регулювання інноваційної діяльності, характерні для української економіки.
100. Технологічні особливості створення інноваційних продуктів.

ГЛОСАРІЙ

Авторське право – система правових норм, що регулюють правові відносини, пов'язані зі створенням і використанням творів науки і різних видів мистецтва.

Банк даних – сукупність програмних, організаційних і технічних засобів, призначених для централізованого накопичення та багатоцільового колективного використання інформації, а також самих даних (інформаційних одиниць), що відповідним чином систематизовані та сконцентровані у певному місці (в комп'ютерній пам'яті, каталогах тощо).

Бізнес-інкубатор – організаційна структура, метою якої є формування сприятливих умов для стартового розвитку малих підприємств через надання їм певного комплексу послуг і ресурсів.

Бізнес-план – розгорнутий документ, що містить обґрунтування економічної доцільності підприємницького проекту на основі зіставлення ресурсів, необхідних для його реалізації, й очікуваної вигоди (прибутку).

Бюджет – фінансове і бухгалтерське вираження поточних планів підприємства.

Бюджет інноваційного проєкту – фінансове і бухгалтерське вираження плану реалізації інноваційного проєкту.

Венчурний (ризиковий) капітал – це спосіб інвестування коштів великих компаній, банків, страхових, пенсійних та інших фондів в акції малих інноваційних підприємств, що мають значний потенціал зростання і реалізують інноваційні проєкти з високим рівнем ризику.

Венчурні підприємства – переважно малі підприємства у прогресивних з технологічного погляду галузях економіки, що спеціалізуються у сферах наукових досліджень, розробок, створення і впровадження інновацій, пов'язаних з підвищеним ризиком.

Винахід – результат науково-дослідницьких і дослідно-конструкторських робіт (НДДКР), що відображає принципово новий механізм, який може стати основою ПОРВИ значної частини інновацій та інноваційних процесів і суттєво вплинути на розвиток НТП.

Відкриття – науковий результат, що вносить радикальні зміни в існуючі знання, розкриває досі не відомі закономірності, властивості та явища матеріального світу, суттєво впливає на НТП і розвиток цивілізації, слугує джерелом винаходів.

Віоленти – підприємства, що використовують переваги стандартного масового виробництва, орієнтуючись на інновації, що здешевлюють виготов-

лення продукції, водночас забезпечуючи рівень її якості, прийнятний для більшості споживачів.

Державна інноваційна політика – сукупність форм і методів діяльності держави, спрямованих на створення взаємопов'язаних механізмів інституційного, ресурсного забезпечення підтримки та розвитку інноваційної діяльності, на формування мотиваційних факторів активізації інноваційних процесів.

Диверсифікація – поєднання багатьох видів діяльності, введення нових продуктів, зміна їх властивостей тощо.

Дифузія нововведення – процес поширення нововведення для використання у нових місцях, сферах чи умовах.

Економічна ефективність інноваційного проекту – величина, що визначається розміром доходів чи прибутку, отриманих за рахунок реалізації інновації протягом життєвого циклу проекту.

Екстенсивний тип розвитку – спосіб економічного зростання, досягнення основних цілей за рахунок кількісної зміни виробничих факторів (залучення додаткових ресурсів, створення нових виробництв) на основі існуючого науково-технічного рівня.

Емісія акцій – спосіб залучення інвестицій через додатковий випуск акцій підприємства.

Ефективність інновацій – конкретна здатність інновацій зберігати певну кількість трудових, матеріальних і фінансових ресурсів з розрахунку на одиницю створюваних продуктів, технічних систем, структур.

Життєвий цикл інновації – період від зародження ідеї, створення новинки та її практичного використання до моменту зняття з виробництва.

Зовнішнє середовище – сукупність господарських суб'єктів, економічних, суспільних і природних умов, національних і міждержавних інституційних структур та інших зовнішніх відносно підприємства умов і факторів, що діють у глобальному оточенні.

Інвестиції – довготермінові вкладення капіталу у різні сфери діяльності з метою отримання прибутку.

Інвестиції в НДР – інвестиції, що забезпечують і супроводжують проект; включають необхідні для проведення передпроектних досліджень матеріальні засоби (обладнання, стенди, комп'ютери і прилади) та оборотні кошти (для забезпечення поточної діяльності НДІ чи вузу).

Інвестиції прями – інвестиції, що безпосередньо використовуються для реалізації інноваційного проекту.

Інвестиції супутні – вкладення в об'єкти, пов'язані територіально і функціонально з інноваційним об'єктом, які необхідні для його нормальної експлуатації (під'їзні колії, лінії електропередачі, каналізація тощо), а також вкладення

невиробничого характеру (охорона навколишнього середовища, соціальна інфраструктура).

Інжиніринг – надання комплексу послуг виробничого, комерційного і науково-технічного характеру для впровадження новації у виробництво. Основний перелік інжинірингових послуг включає прив’язку інноваційного проекту до конкретних умов, проведення тендерів, нагляд за виготовленням обладнання та будівельно-монтажними роботами, допомогу в підготовці персоналу, введення об’єкта в експлуатацію, консультації після введення об’єкта в дію.

Інноватор – особа, яка ініціює процес упровадження інновації і бере на себе відповідальність за його реалізацію.

Інновації продуктові – інновації, орієнтовані на виробництво і використання нових (поліпшених) продуктів у сфері виробництва або у сфері споживання.

Інновації процесу – нові технології виробництва продукції, організації виробництва та управлінських процесів.

Інновації ринкові – інновації, що відкривають нові сфери застосування продукту або дають змогу реалізувати продукт чи послугу на нових ринках.

Інноваційна діяльність – діяльність, спрямована на використання і комерціалізацію результатів наукових досліджень та розробок, випуск на ринок нових конкурентоспроможних товарів і послуг.

Інноваційна інфраструктура – сукупність підприємств, організацій, установ, їх об’єднань, асоціацій будь-якої форми власності, що надають послуги із забезпечення інноваційної діяльності (консалтингові, маркетингові, інформаційно-комунікативні, юридичні, освітні або тренінгові тощо).

Інноваційна політика – форма стратегічного управління, яка визначає цілі та умови здійснення Інноваційної діяльності підприємства, спрямованої на забезпечення його конкурентоспроможності та оптимальне використання наявного виробничого потенціалу.

Інноваційна політика державна – сукупність форм і методів впливу держави, спрямованих на створення взаємопов’язаних механізмів інституційного, ресурсного забезпечення підтримки та розвитку інноваційної діяльності на формування мотиваційних факторів активізації інноваційних процесів.

Інноваційна політика державна, спрямована на зміни економічної структури господарського механізму – спрямування передових технологій на вирішення соціально-економічних проблем, зміну галузевої структури, взаємодію суб’єктів в господарювання, підвищення рівня життя тощо.

Інноваційна політика державна «ринкової орієнтації» – визначення провідної ролі ринкового механізму в розподілі ресурсів та визначенні напрямів розвитку науки й техніки і обмеження ролі держави у стимулюванні фундамен-

тальних досліджень. Передбачає створення сприятливого економічного клімату, розвиток інформаційного середовища для здійснення нововведень у підприємствах, скорочення прямої участі держави в дослідження ринків, а також зменшення прямих форм регулювання, які заважають стимулюванню ринкової ініціативи та ефективній перебудові ринку.

Інноваційна політика державна «соціальної орієнтації» – політика, спрямована на соціальне регулювання наслідків НТП: процеси прийняття рішень відбуваються із залученням широкої громадськості; рішення приймаються за умов досягнення соціально-політичного консенсусу.

Інноваційна політика державна «технологічного поштовху» – визначення державою головних цілей і пріоритетних напрямів науково-технологічного та інноваційного розвитку, розроблення стимулюючих заходів і створення механізму управління.

Інноваційна програма – програма інноваційної діяльності, спрямована на досягнення цілей розвитку, яка передбачає участь у її реалізації різних юридичних і фізичних осіб (в т. ч. іноземних), а також держави і міжнародних організацій.

Інноваційна стратегія – стратегія, спрямована на передбачення глобальних змін в економічній ситуації і пошуку масштабних рішень, спрямованих на зміцнення ринкових позицій і стабільний розвиток підприємства.

Інноваційна стратегія залежна – стратегія, яка передбачає укладання угод на підрядні роботи з великими компаніями і здійснення технологічних змін залежно від їх інноваційної політики.

Інноваційна стратегія «за нагодою» (стратегія «ніші») – стратегія, що передбачає пошук інформації щодо можливостей, які відкриваються перед підприємством у нових обставинах, знаходженні особливих ніш на існуючих ринках товарів та послуг, що мають споживача з нетиповим, але значущим різновидом потреб.

Інноваційна стратегія захисту – стратегія, спрямована на утримання здобутих конкурентних позицій підприємства на вже існуючих ринках.

Інноваційна стратегія імітаційна – випуск популярних продуктів чи послуг, виведених на ринок іншими підприємствами, через придбання у них ліцензії або піратське копіювання з подальшим удосконаленням.

Інноваційна стратегія наступу – стратегія, пов'язана з прагненням підприємств досягти технічного та ринкового лідерства шляхом створення та впровадження нових продуктів.

Інноваційне підприємство – підприємство або об'єднання підприємств, що розробляє, виготовляє і реалізує інноваційні продукти або продукцію (пос-

луги), обсяг яких у грошовому вимірі перевищує 70 % його загального обсягу продукції.

Інноваційний лаг – період між появою новації і її впровадженням.

Інноваційний потенціал організації – рівень готовності організації до реалізації проекту чи програми інноваційних стратегічних змін.

Інноваційний проект – комплекс взаємопов'язаних заходів, розроблених з метою створення, виробництва та просування на ринок нових високотехнологічних продуктів за умов встановлених ресурсних обмежень.

Інноваційний проект промисловий – проект, спрямований на випуск та продаж нових продуктів і пов'язаний, як правило, з будівництвом споруд, удосконаленням технологій, розширенням наявності на ринку тощо.

Інноваційний процес – процес перетворення наукового знання в інновацію, яка задовольняє нові суспільні потреби; послідовний ланцюг дій, що охоплює всі стадії створення новинки і її практичного використання.

Інноваційний тип розвитку – спосіб економічного зростання, заснований на постійних і систематичних нововведеннях, спрямованих на суттєве поліпшення усіх аспектів діяльності господарської системи, періодичному «перегрупуванні» сил, обумовленому логікою НТП, цілями і завданнями розвитку даної системи, можливістю використання певних ресурсних факторів для створення інноваційних товарів і формування конкурентних переваг.

Інноваційний товар (товар-новація) – продукт науково-технічної та інноваційної діяльності, що пропонує новий засіб чи спосіб (технологію) виробництва товарів і послуг і відкриває для споживача нові сфери задоволення своїх потреб.

Інновація (нововведення) – кінцевий результат інноваційної діяльності, що отримав втілення у вигляді введеного на ринок нового, чи удосконаленого продукту, нового чи удосконаленого технологічного процесу, що використовується у практичній діяльності, або нового підходу до соціальних послуг.

Інструменти (засоби) державного регулювання інноваційної діяльності – акти нормативно-правового чи директивного характеру, які регулюють окремі аспекти інноваційної діяльності.

Інтелектуальна власність – сукупність авторських та інших прав на продукти інтелектуальної діяльності, що охороняються законодавчими актами держави.

Інтелектуальний продукт – результат творчих зусиль окремої особистості або наукового колективу.

Інтенсивний тип розвитку – спосіб економічного зростання, що передбачає використання передових науково-технічних досягнень для підвищення продуктивності та результативності соціально-економічної системи.

Кластер технологій – сукупність базисних нововведень, що визначають технологічний устрій економіки протягом тривалого часу.

Коефіцієнт оновлення продукції – показник, що відображає частку нової продукції у загальному обсязі продажу продукції підприємства.

Коефіцієнт оновлення техніки – показник, що відображає частку вартості нової техніки у загальному обсязі вартості технічних засобів.

Комерційна таємниця – відомості технічного, організаційного, комерційного, виробничого та іншого характеру, які при їх розголошенні стороннім можуть завдати шкоди особам, чиєю власністю вони є.

Комп'ютерні програми – програми, що задають алгоритм розв'язання певної задачі і використовуються в роботі з комп'ютерами.

Комутанти – підприємства, що використовують інновації, створені іншими.

Конкурентні переваги – характеристики підприємства, його продукції чи послуг, які забезпечують йому певні переваги над конкурентами.

Конкурентоспроможність новації – переважання техніко-експлуатаційних та економічних параметрів новації порівняно з продуктами-аналогами на даному сегменті ринку.

Конкуренція цінова – реалізація товару за ціною, нижчою ніж у конкурентів; ефективна завдяки нововведенням, що сприяють зниженню витрат виробництва і збереженню прийнятної норми прибутку.

Консалтинг – консультативна діяльність щодо питань і проблем розвитку та підвищення ефективності підприємства.

Консорціум – тимчасове об'єднання промислового і банківського капіталу для здійснення спільного великого господарського проекту, учасники якого зберігають свою повну господарську самостійність і підпорядковуються спільно обраному виконавчому органу в тій частині діяльності, що стосується цілей консорціуму.

Корисні моделі – нові за виглядом, формою, розміщенням частин або побудовою технічні конструкції (моделі).

Ліверидж-лізинг – угода, за якою значна частка (за вартістю) майна, що здається в оренду, береться лізингодавцем у третьої сторони.

Лізинг – довготермінова оренда машин, обладнання, транспортних засобів, виробничих споруд тощо на підставі договору між орендодавцем і орендарем, що передбачає можливість їх викупу орендарем.

Лізинг «в пакеті» – система, за якою лізингоодержувачу надається цілий технологічний комплекс, з якого будинки і споруди він купує в кредит, а обладнання отримує за договором оренди.

Лізинг з обслуговуванням – угода, що передбачає виконання лізингодавцем низки додаткових послуг, пов'язаних з утриманням і обслуговуванням майна.

Ліцензійний договір – договір, згідно з яким власник винаходу, промислового зразка, корисної моделі, товарного знака, комерційної таємниці (ліцензіар) передає іншій стороні (ліцензіату) ліцензію на використання в певних межах своїх прав на патенти, «ноу-хау», товарні знаки тощо.

Ліцензія – дозвіл використовувати технічне досягнення або інший нематеріальний ресурс протягом певного терміну за обумовлену винагороду.

Ліцензія безпатентна – передбачає передавання не захищених патентами технічних досягнень, «ноу-хау», виробничого досвіду тощо.

Ліцензія виключна – ліцензія, що передає ліцензіату права виключного користування об'єктом ліцензії за умови збереження за ліцензіаром права користування технічним рішенням у частині, що не надаватиметься ліцензіату; при цьому ліцензіар не має права надавати ліцензії на використання об'єкта промислової власності іншій особі на цій же території в обсязі наданих ліцензіату прав.

Ліцензія добровільна – ліцензія, за якої власник патенту добровільно передає свої майнові права іншій фізичній або юридичній особі на підставі договору, в якому регламентуються обов'язки кожної сторони, обсяг користування і порядок виплати винагороди.

Ліцензія звичайна – надання ліцензіату права використання технології, зберігаючи за ліцензіаром права розпорядження.

Ліцензія патентна – передавання захищеного патентом технічного досягнення.

Ліцензія повна – надає ліцензіату всі права на використання та розпорядження технологією з повною відмовою ліцензіара від прав використання та розпорядження.

Ліцензія примусова – дозвіл на використання винаходу, що видається уповноваженою на це урядовою установою за встановленою нею винагородою проти волі патентовласника.

Методи державного регулювання інноваційної діяльності – прямі та опосередковані способи впливу органів державного управління на поведінку суб'єктів інноваційної діяльності з метою підвищення їх інтересу до створення, освоєння та поширення інновацій і реалізації на цій основі інноваційної моделі розвитку країни.

Науково-технічний альянс – стійке об'єднання декількох підприємств різних розмірів між собою і/або з університетами, державними лабораторіями на

основі угоди про спільне фінансування розроблення або модернізацію продукції.

Науково-технічний прогрес (НТП) – безперервний взаємообумовлений процес розвитку науки і техніки, спрямований на створення нових й удосконалення існуючих технологій, засобів виробництва і продукції.

Новація – продукт інтелектуальної діяльності людей, оформлений результатом фундаментальних, прикладних чи експериментальних досліджень у будь-якій сфері людської діяльності, спрямований на підвищення ефективності виконання робіт.

«Ноу-хау» – форма інтелектуальної власності, науково-технічний результат, що навмисне не патентується з метою випередження конкурентів, повного власного використання його для отримання надприбутку або передання іншим користувачам на вигідних умовах за ліцензійним договором.

Об'єкти лізингу – рухоме і нерухоме майно, що належить за чинним класифікатором до основних засобів, крім майна, забороненого до вільного продажу на ринку.

Облігація – інвестиційний інструмент, за яким провадиться фіксована виплата відсотків протягом встановленого терміну дії, після завершення якого облігація погашається.

Організаційна структура управління – система оптимального розподілу функціональних обов'язків, прав і відповідальності, порядку і форм взаємодій між окремими структурними одиницями, що входять до її складу, і людьми, які в них працюють.

Організаційний проєкт – проєкт, спрямований на реформування системи управління, створення нового підрозділу організації, проведення науково-практичних конференцій і семінарів тощо.

Організаційні структури управління механістичні – структури, які характеризуються жорсткою ієрархією влади в компанії, формалізацією правил та процедур, централізованим прийняттям рішень, об'єктивними критеріями відбору кадрів, об'єктивною системою винагороди; функціонують як чітко злагоджений механізм та мають велику інерційність щодо будь-яких змін.

Організаційні структури управління органічні – структури управління організацією, які мають розмиті межі та незначну кількість рівнів управління, характеризуються слабким чи помірним використанням формальних правил та процедур, децентралізацією прийняття рішень, що забезпечує їм велику гнучкість у взаємодії із зовнішнім середовищем.

Оригінальний продукт – принципово новий виріб, конструктивне виконання та склад споживчих властивостей якого не були відомі раніше.

Патієнти – підприємства, що створюють або удосконалюють інновації для потреб вузького сегмента ринку.

Паушальні платежі – разові або розділені на кілька частин суми виплат, які визначаються загальною величиною можливих втрат ліцензіара та наданих ним послуг; використовуються при передаванні незавершених технологічних розробок.

Показник наукомісткості виробництва – відношення витрат на науково-технічні дослідження і науково-технічні розробки до обсягу продажу продукції.

Попит – обсяг продукції чи послуги, які споживач хоче і спроможний придбати на конкретному ринку за певною ціною протягом певного часу.

Потенційний попит – попит, що відображає можливості потенційних споживачів продукції придбати новий товар за встановленими цінами протягом його життєвого циклу.

Право інтелектуальної власності – право особи на результат інтелектуальної, творчої діяльності.

Право на промислову власність – виняткове право на використання певних нематеріальних ресурсів у процесі виробничої діяльності у сфері промисловості, торгівлі, сільського господарства.

Прийняття рішення – творчий процес вибору однієї або кількох альтернатив із множинності можливих варіантів (планів) дій, спрямованих на досягнення поставлених цілей.

Принципи формування інноваційної політики – норми, правила поведінки організації, що встановлюють взаємозв'язок між розвитком підприємства і напрямками його інноваційної діяльності.

Проблема – розрив між бажаним і фактичним станом (насамперед цілями) об'єкта управління.

Пробний маркетинг – випуск на ринок невеликої партії нового товару перед початком його повномасштабного виробництва та реалізації для визначення реакції споживачів.

Проекти дослідження і розвитку – проекти, зосереджені на науково-дослідній діяльності, розробленні програмних засобів опрацювання інформації, нових матеріалів, конструкцій тощо.

Промисловий зразок – нове, придатне до здійснення промисловим способом художнє вирішення виробу, в якому досягається єдність технічних та естетичних властивостей.

Промислові проекти – проекти, які спрямовані на випуск та продаж нових продуктів і пов'язані з будівництвом споруд, удосконаленням технологій, розширенням присутності на ринку тощо.

Регіональні науково-технологічні центри (РНТЦ) – організаційні структури формування та проведення регіональної інноваційної політики, спрямованої на забезпечення економічного розвитку регіону.

Реінжиніринг – комплексне оздоровлення корпорацій, їх управлінське відродження та реконструкція всіх елементів, у т.ч. системи людських мотивацій і стимулів.

Ресурси – природні, сировинні, матеріальні, фінансові та інші цінності, що можуть бути використані підприємством для виготовлення товарів, надання послуг, отримання певних результатів.

Рішення – творчий процес вибору однієї або кількох альтернатив із множинності можливих варіантів (планів) дій, спрямованих на досягнення поставлених цілей.

Роялті – періодичні суми виплат ліцензіару у вигляді встановленого відсотка від обсягів виготовленої продукції на основі переданої технології.

Система – сукупність взаємопов'язаних елементів, що взаємодіють між собою і зовнішнім середовищем у процесі досягнення поставлених цілей.

Система контролю якості продукції – сукупність органів контролю, засобів і методів контролювання рівня якості продукції на всіх етапах її створення.

Стратегія – довгострокова модель розвитку організації, яка приймається для досягнення її стратегічних цілей і враховує обмеження внутрішнього та зовнішнього середовища.

Стратегія зростання – збільшення розмірів підприємства через нарощування виробничих потужностей та освоєння нових напрямів діяльності шляхом самофінансування або через придбання чи злиття з іншими підприємствами.

Стратегія скорочення – переорієнтація ділової активності, «відсікання зайвих» підрозділів чи видів діяльності або самоліквідація несприятливих для підприємства обставин.

Стратегія стабільності – підтримання існуючих розмірів підприємства і напрямів його ділової активності.

Суб'єкти інноваційної діяльності – фізичні або юридичні особи, які провадять інноваційну діяльність і/або залучають майнові та інтелектуальні цінності, вкладають власні чи позичені кошти в реалізацію інноваційних проєктів.

Суб'єкти лізингу – юридичні особи, що беруть участь у лізинговій операції.

Сфера інноваційної діяльності – система взаємодії інноваторів, інвесторів, товаровиробників конкурентоспроможної продукції через розвинену інноваційну інфраструктуру.

Термін окупності нововведення – період, протягом якого додатковий прибуток, отриманий внаслідок реалізації інновації покриває всі витрати на її створення.

Технопарк (науково-технічний парк) – компактне розташування науково-технічного комплексу, до складу якого входять наукові установи, вищі навчальні заклади, комерційні підприємства, консалтингові, інформаційні та інші сервісні служби і який функціонує на засадах комерціалізації науково-технічної діяльності.

Технополіси – об'єднання наукових, інноваційних, науково-технологічних парків і бізнес-інкубаторів на певній території з метою об'єднання зусиль і надання потужного імпульсу для економічного розвитку регіону.

Товар-новація – продукт науково-технічної та інноваційної діяльності, що пропонує новий засіб чи спосіб (технологію) виробництва товарів та послуг і відкриває для споживача нові сфери задоволення своїх потреб.

Торговельні марки – оригінальні позначки, які мають правовий захист і призначені для вирізнення товарів (послуг), що виготовляються (надаються) однією особою, від товарів(послуг), які виготовляються (надаються) іншими особами.

Точка безбитковості – критичний обсяг продукції у натуральних одиницях, випуск і продаж якого забезпечує підприємству безбиткове господарювання.

Трансфер – передавання суб'єктам, які не є авторами технологічних новацій, права на їх використання через продаж ліцензій і надання інжинірингових послуг.

Управління інноваційним процесом – невід'ємна складова діяльності сучасного підприємства, що охоплює планування, організування та стимулювання інноваційної діяльності, реалізацію інноваційних проєктів, розрахованих на отримання конкурентних переваг і зміцнення ринкових позицій підприємства.

Фінансовий план (бюджет) проєкту – детальний опис усіх надходжень і витрат у часі, планованих протягом життєвого циклу проєкту.

Форфейтинг – фінансова операція, що перетворює комерційний кредит у банківський; використовується для акумулювання фінансових коштів для реалізації інноваційного проєкту, якщо у інвестора відсутні достатні кошти для інновацій.

Франчайзер – сторона, яка є власником певного нематеріального ресурсу і диктує умови франчайзингового контракту.

Франчайзинг – фінансова схема залучення інвестиційних ресурсів в інноваційну діяльність, яка передбачає тиражування інновацій завдяки залученню великого капіталу.

Франчайзі – сторона, що готова виготовляти продукцію за технологією та умовами, запропонованими франчайзером.

Франшиза – договір франчайзингу.

Функціонально-вартісний аналіз (ФВА) – метод комплексного техніко-економічного дослідження об'єкта з метою розвитку його корисних функцій при оптимальному співвідношенні між їх значущістю для споживача і витратами на їх здійснення.

Холдинг – специфічна організаційна форма об'єднання капіталу, що припускає створення материнської і дочірніх компаній.

Ціна капіталу – відношення загальної суми платежів за використання фінансових ресурсів до загального обсягу цих ресурсів.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Йохна М. А. Економіка і організація інноваційної діяльності: навч. посібник М. А. Йохна, В. В. Стадник. – Київ, 2005. – 400 с.
2. Сухоруков А. І. Економіка та організація інноваційної діяльності: навч. посібник для студ. вищих навч. закл. / Сухоруков А. І. – Інститут муніципального менеджменту та бізнесу. – Київ, 2001. – 184 с.
3. Економіка й організація інноваційної діяльності: підручник; за ред. О. І. Волкова, М.П. Денисенка. – Київ : ВД «Професіонал», 2004. – 960 с.
4. Цигилик І. І. Економіка й організація інноваційної діяльності: навч. посібник / І. І. Цигилик, С. О. Кропельницька, О. І. Мозіль, І. Г. Ткачук. – Київ : Центр навчальної літератури, 2004. – 128 с.
5. Василенко В. О. Інноваційний менеджмент: навч. посібник; за ред. В. О Василенко / В. О. Василенко, В. Г. Шматько. – Київ : ЦУЛ. Фенікс, 2003. – 440 с.
6. Краснокутська Н. В. Інноваційний менеджмент: навч. посібник / Краснокутська Н. В. – Київ : КНЕУ, 2003. – 504 с.
7. Павленко І. А. Економіка й організація інноваційної діяльності: навч. посібник / Павленко І. А. – Київ : КНЕУ, 2004. – 204 с.
8. Лапко О. Н. Інноваційна діяльність в системі державного регулювання / Лапко О. Н. – Київ : ІЕП НАНУ, 1999. – 316 с.
9. Покропивний С. Ф. Ефективність інноваційно-інвестиційної діяльності // Збірник навч.-метод. матеріалів / С. Ф. Покропивний, А.П. Новак. – Київ : КНЕУ, 1997. – 216 с.

Виробничо-практичне видання

Методичні рекомендації
до проведення самостійної роботи
із навчальної дисципліни

**«ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНІЧНІ ЗАСОБИ
ЕЛЕКТРИЧНОГО ТРАНСПОРТУ»**

*(для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти всіх форм навчання
зі спеціальності 141 – Електроенергетика, електротехніка та
електромеханіка)*

Укладач Вячеслав **ШАВКУН**

Відповідальний за випуск *М. В. Хворост*
За авторською редакцією
Комп'ютерне верстання *В. М. Шавкун*

План 2022, поз. 182М

Підп. до друку 19.09.2022. Формат 60 × 84/16.
Електронне видання. Ум. друк. арк. 1,8.

Видавець і виготовлювач:
Харківський національний університет
міського господарства імені О. М. Бекетова,
вул. Маршала Бажанова, 17, Харків 61002.
Електронна адреса: office@kname.edu.ua
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи:
ДК № 5328 від 11.04.2017.